

ekonomskih elementov in zakonitosti oblikovanja urbanega prostora, nekatere socialne sestavine in seveda obsežna ter težko opredeljiva problematika urbanizacije, urbaniziranega in mestnega prostora oziroma pokrajine.

M. Pak

Matjaz Jeršič: Turistična geografija, Ljubljana, 1985, izdala Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo.

Med številne turistične geografije, ki so po vojni izšle v Jugoslaviji (npr. Bračić, Jovičić), se je nedavno uvrstilo še eno delo — Jeršičeva »Turistična geografija«. Za razliko od dosedanjih del, ki so se v pretežni meri ukvarjala s pojavom turizma širrom po svetu in pri nas, je Jeršičevo delo zasnovano izrazito metodološko in z močnim poudarkom na raziskovanju tega pojava ter na vrednotenju njegovih pokrajinskih učinkov. Glede na to je to 195 strani obsežno delo s številnimi grafičnimi prikazi vred, prej učbenik kot priročnik ali informator o tem za sodobni svet tako značilnem in pomembnem pojavu. Sicer pa ta označba lepo odseva tudi iz vsebinske zasnove.

Avtor nas uvodoma seznanja z osnovnimi pojmi o turizmu, prostem času, rekreaciji in vlogi geografije pri preučevanju turističnega pojava. Na kratko se tudi zadrži pri družbenoekonomskih sestavinah turizma, še posebej pri turistični ponudbi in povpraševanju. Opozori na geografsko-prometni položaj in njegovo vlogo pri razvoju turizma v določeni deželi. Osredje knjige tvorijo tri poglavja. Prvo razglablja o metodah empiričnega preučevanja turističnih potovanj in turističnih navad, drugo se lotiva naravnih in kulturnih pokrajinskih sestavin kot turističnega potenciala (npr. naravne sestavine in spomeniki, doživljajski potencial, zdravilne vode itd.), tretje pa obravnava turistične kraje. Opozarja na njihove posebnosti: funkcijske, morfološke, na samosvojo zaposlitveno strukturo, na turistično infrastrukturo, ustavlja pa se tudi pri sekundarnih počitniških bivališčih. Smiselno tvorijo sklepni del knjige poglavja o pomenu turizma za regionalni razvoj, oblikah turistične rabe prostora, metodah turističnega vrednotenja pokrajine in o vlogi turistične geografije pri planiranju turizma.

Odlika Jeršičevega dela je izrazito samosvoj pristop in se zato v knjigi le v skromnem obsegu pojavljajo že znana stališča, statistike in razlage, ki sicer pogosto bremene turizmološka dela. Samostojna pota ubere avtor že v osrednjem delu, ko obravnava turistični potencial in turistične kraje. Še bolj pa to velja za zadnji sklepni del, kjer je docela na nov — prostorski način zasnoval geografsko metodologijo preučevanja turizma. Avtorjeva dolgoletna praksa v prostorskem planiranju je bila očitna spodbuda za »pokrajinsko vrednotenje turistične dejavnosti«. Tovrstno funkcijsko vrednotenje bo prav gotovo koristilo turistični praksi, njenemu razvoju in načrtovanju, bo pa verjetno izzvalo tudi določene pomisleke. Tu je verjetno tudi razlog, da je avtor z nadpovprečnim smislom obravnaval naravno okolje in, seveda, ob takšni zasnovi nekoliko zanemaril ekonomski vidik turizma, ki mu sicer posvečajo največ pozornosti. Razmeroma velik poudarek je avtor dal tudi »socialnogeografskim vidikom in učinkom turizma« v smislu nemške (münchenske) geografske šole, docela pa je izpustil regionalnogeografski prikaz turizma po svetu in pri nas. Posebno kvaliteto dela pomenijo na koncu navedeni poskusi sintetičnega obravnavanja in valoriziranja turizma v pokrajini, ki bodo prišli prav vsem, ki kakorkoli načrtujejo razvoj in razmestitev turizma.

Učbenik je pisan v jasnem in razumljivem jeziku, mestoma skorajda suhoparno. Bralec si ob tem nehoti zaželi tudi nekoliko bolj razglablajočega obravnavanja in nekoliko manj racionalnosti, toliko bolj, ker je očitno, da je tudi geografsko obravnavanje turizma, kot celotne turizmologije, sploh še zelo mlado in nedorečeno in bo verjetno potrebno še veliko truda za sistemsko in terminološko razčiščenje.

Na koncu še bežna misel: ali nas naslov »turistična geografija«, ki je jezikovno v

redu, ne zavaja in vzbuja vtis, da gre v delu za opis potovanja oziroma za napotke, kako izvajati turizem po svetu. Nemara bi delu zato bolj ustrezal jezikovno morda manj ustrezen naslov »Geografija turizma«.

Igor Vrišer

**USMERJANJE REGIONALNEGA RAZVOJA SLOVENIJE —
SLOVENSKE ALPE, SEVEROVZHODNA SLOVENIJA, BELA KRAJINA.**
Geographica Slovenica 14, Ljubljana 1983

Slovenske Alpe, Severovzhodna Slovenija in Bela krajina so predmet obravnave slovenskih geografov v 14. številki Geographica Slovenica. Tokrat so v novi obliki prikazani izsledki večletnih raziskav Inštituta za geografijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani. Osvetlitve nekaterih geografskih značilnosti treh slovenskih pokrajin temeljijo na ugotovitvah novejših raziskav, ki so večinoma sestavni del ustreznih raziskovalnih projektov: Usmerjanje družbenega in ekonomskega razvoja SR Slovenije in SFRJ ter Usmerjanje družbeno razvojnih procesov v prostoru in manj razvitih območij v SR Sloveniji.

Na izbor oziroma predstavitev nekaterih geografskih značilnosti omenjenih treh slovenskih pokrajin sta vplivala predvsem stopnja raziskav in tudi aktualnost problemov, ki jim geografska stroka v zadnjih letih posveča več pozornosti. Na vsebinsko zasnovano publikacijo so ne nazadnje vplivali tudi za geografse pomembni dogodki v letošnjem letu, ko bo v Parizu svetovno srečanje geografov, pri nas pa zborovanje slovenskih geografov na Dolenjskem. Na prvem bo v ospredju razprav alpska pokrajina, na drugem pa regionalno-geografski problemi dolenjske regije.

Tokrat torej nekoliko поблиže spoznavamo slovenske Alpe, Severovzhodno Slovenijo in Belo krajino. V prvem poglavju skupina avtorjev (Jure Senegačnik, Vladimir Klemenčič, Mirko Pak, Andrej Černe, Anton Gosar, Matjaž Jeršič, Rado Kočever, Darko Radinja, Dušan Plut in Metka Špes) obravnava nekatere značilnosti regionalnega razvoja našega alpskega sveta. V ospredju so poselitve in struktura prebivalstva, trgovina in obrt, značilnosti cestnega omrežja, planinsko gospodarstvo, počitniška bivališča, turizem in rekreacija. Poleg tega sta v Julijskih Alpah predstavljena tudi zimski turizem ter v Radovljški kotlini degradacija geografskega okolja. Strnjen prikaz različnih vidikov razvoja alpskega sveta in njegovih delov omogoča, da se tudi širši krog bralcev seznaní s specifičnimi geografskimi problemi v tej relativno razviti slovenski pokrajini.

V poglavju o Severovzhodni Sloveniji je skupina avtorjev (Tatjana Ogrinc, Borut Belec, Ivo Piry, Drago Kladnik, Peter Repolusk, Ludvik Olas, Božidar Kert in Metka Špes) namenila največ pozornosti agrarno-geografski problematiki; ob tem pa tudi demografskim in prometno-geografskim razmeram ter možnostim za razvoj rekreacije v Prekmurju. Prikazana je ruralna pokrajina in njena prevladujoča podoba, predvsem pa njena funkcija. Poudarek je zato na obravnavanju problemov, ki so povezani z organizacijo kmetovanja, kmetijske izrabe tal, prostorsko ureditvenih operacij in problematiko zaščitenih kmetij. Najbolj tipični pokazatelji razvoja ruralne pokrajine so obravnavani v okviru celotne Severovzhodne Slovenije. Posamezna vprašanja — med njimi tudi melioracije — pa so prikazana za manjše regionalne enote.

Za bralca, ki manj pozna problematiko manj razvitih slovenskih robnih pokrajin, bo gotovo najbolj privlačno zadnje poglavje, v katerem Dušan Plut, Ivo Piry in Andrej Černe ocenjujejo razvojne možnosti zaostajajočih naselij Bele krajine. Prikaz temelji na nadrobnejšem vrednotenju naravnega in socialno-demografskega potenciala ter infrastrukturne opremljenosti posameznih naselij. Povod za tak pristop in tako opredeljevanje so po mnenju avtorjev številna vprašanja, po-